

Schriftlezing: Leviticus 13:1-8; 45,46; 14:1-9

Tekst: Lucas 5:12-16

Ps. 18:1,2,7

Ps. 51:3,4,5

Gez. 156:1,2,3,4

Lb. 175:1,2,3,4

Gez. 169:1,2,3

Gehouden te: Kantens, 19-02-12 (9.30 u.)

Thema: Huidvraat is geen probleem voor Jezus. Hij is de Heer!

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Niet naar de dokter

Als je ziek bent ga je naar de dokter. Je voelt je niet lekker. Je ziet een vreemde vlek op je huid, die maar niet weg wil. Je belt de huisarts en maakt een afspraak. En de dokter vraagt, kijkt en onderzoekt je. En zij zegt: "Ik denk dat je dit of dat hebt. Ik geef je wel medicijnen, een drankje of een zalfje." Dat moet helpen. En gelukkig wordt je dan meestal weer beter. 'Als God het geeft; als de Heer het wil,' zeggen wij als christen erbij. Hardop of in gedachten.

Als jouw kwaal te erg is, en de huisarts kan het zelf niet behandelen, stuurt hij jou door naar het ziekenhuis voor verder onderzoek. Of misschien wel voor een operatie of voor een andere behandeling. Ook dan volgt er vaak – niet altijd – genezing en herstel. Weer zeggen we erbij: 'Als de Heer het wil en hij het geeft en de behandeling door de artsen zegent.'

In de tijd van de Bijbel waren er geen ziekenhuizen of medische centra, zoals wij die vandaag kennen. Wel een soort hospitalen, waar zieke mensen lagen en verzorgd werden, soms jaren lang. In Jeruzalem had je Betesda (Betzata), een badgebouw met vijf zuilengangen, waar een groot aantal zieken, blinden, kreupelen en misvormden lag. (Joh. 5:1-5) Daaronder iemand die al achtendertig jaar ziek was. En die door Jezus genezen wordt.

Dokters waren er wel. Lucas, die dit evangelieverhaal schrijft, was arts. Zo weten we. Op sommige plekken in zijn boek blijkt zijn medische blik en zijn medische interesse. In onze tekst bij voorbeeld. Lucas schrijft over een man "*die door huidvraat getekend was.*" Vol melaatsheid, staat er in andere bijbelvertalingen.

Het is duidelijk een interessant geval voor dokter Lucas. Hij vertelt als enige evangelist later over tien mensen met huidvraat, die bij Jezus komen en door hem rein gemaakt worden. Eén van hen was een Samaritaan.....

Misschien wat minder gemakkelijk dan wij, maar ook in bijbelse tijd was het zo: Als je ziek bent ga je naar de dokter. Want je wilt graag weer beter worden.

Er is één uitzondering.

Als je huidvraat hebt, of het vermoeden daarvan, moet je niet naar de dokter, maar naar de priester. Dat zegt Jezus ook tegen de man met ernstige huidvraat, met wie

hij in ons bijbelgedeelte geconfronteerd wordt. Dat moet volgens de wet van Mozes, volgens de geboden van God de HEER dus.

Huidvraat is namelijk niet een 'gewone ziekte' die je met zalf of met antibiotica gemakkelijk kunt bestrijden en genezen.

2. Wat is huidvraat?

Geen gewone ziekte dus, als je ziekte al gewoon kunt noemen. Maar wat is huisvraat of melaatsheid dan wel? We kunnen niet zeggen dat het die of die speciale huidaandoening is. Wat wij in onze wereld kennen als lepra bij voorbeeld. Dat kwam toen in Israël niet voor, heb ik begrepen.

Het gaat bij huidvraat om een complex van huidaandoeningen, tussen eczeem, psoriasis en lepra in. Het kan zelfs met brandwonden te maken hebben. Het wordt zichtbaar in een schilferig witte huid. Maar het zit ook dieper, in de tweede en de derde graad van de huid.

Het begint nogal eens klein, maar het vreet in in de huid, dieper dan het huidoppervlak. En het is heel zichtbaar, zeker als het zich heeft uitgebreid naar je gezicht en je handen. Het betekent het einde van een gave huid. De mens met huidvraat is aangetast in zijn menselijke waardigheid en hij voelt zich ook zo. Hij wordt ook zo behandeld. Huidvraat isoleert de mens.

Dat is niet zozeer een kwestie van besmettingsgevaar. Het gaat dieper, ook geestelijk gezien.

Naast de medische kant van huidvraat is er ook de kant van de tuchting door God. In de Bijbel staat huidvraat ook symbool voor de zonde, die invreet in het mensenleven, in het leven van Gods volk in het bijzonder. En dat past niet bij God de HEER en bij zijn heilige dienst. Ook niet bij de gemeenschap van de heiligen, bij de gemeente van God die samenkomt in de tempel en de synagoge.

De mens, bij wie huidvraat is vastgesteld, wordt buiten de gemeenschap gezet.

Buiten het kamp, buiten de steden en de dorpen. Hij moet in de wildernis rondzwerven, al dan niet samen met lotgenoten. Hij is een dakloze.

Zo bepaalt de HEER het zelf in Leviticus 13:45,46:

"Wie door huidvraat aangetast is, moet zijn kleren scheuren, zijn haar los laten hangen, baard en snor bedekken en "Onrein, onrein!" roepen. Zo iemand blijft onrein zolang de aandoening duurt. Als onreine moet hij apart wonen en buiten het kamp verblijven."

Het lijkt wel een stukje kerkelijke tucht in de laatste trap: buitensluiting buiten de gemeenschap van God en zijn volk. Dat aspect van tuchting door God is zeker aanwezig. Huidvraat is soms rechtstreeks een gevolg van de slaande hand van God. Het wordt wel genoemd 'De Plaag'.

Van drie personen in de Bijbel wordt in elk geval gezegd, dat ze door God met huidvraat geslagen werden: Mirjam, de zus van Mozes en Aäron, die kritiek had op het gezag en de leiding van Mozes. Gechazi, de knecht van de profeet Elisa in het verhaal van Naäman, de Syrische generaal die van huidvraat genezen werd. Hij wilde toch graag een geschenk van Naäman en loog tegen zijn meester. En koning Uzzia, die wierook wilde offeren in het heiligdom.

Het gaat in al die gevallen om mensen die ongehoorzaam waren en in opstand kwamen tegen God, die niet luisterden naar Gods geboden.

Vooral het verhaal van Naäman, Elisa en Gehazi is heel illustratief en leerzaam in dit verband. Ik zou het wel willen vertellen, maar dan wordt de preek te lang. Lees het thuis nog maar eens met in het achterhoofd wat u in de preek gehoord hebt.

Overigens, ik durf van de man die hier bij Jezus komt, niet te zeggen dat hij in opstand gekomen is tegen God of dat hij een extreme zonde heeft gedaan, waardoor God hem met huidvraat heeft geslagen. Dat weten we niet. Daar gaat het ook niet om. Jezus zegt ook niet: "Uw zonden zijn u vergeven." Zoals wel tegen de verlamde man in het volgende stukje van Lucas' boek.

Deze man is getekend door huidvraat. En hij staat plotseling voor Jezus in een van de steden, waar Jezus komt om het nieuws over het koninkrijk van God te brengen.

3. Dokter Jezus

Deze man durft wel, zeg!

Mensen met huidvraat moesten buiten blijven. Ze mochten de stad niet in. Hij doet het wel. Hij is dapper en dwars. Hij gaat dwars tegen het gebod van Mozes in en zet de bepaling van God aan de kant. Hij durft.....

Het lijkt erop, alsof hij toch wat in het verborgen de stad is binnengekomen.

Misschien heeft hij zijn hoofddoek wat extra om zijn gezicht geknoopt als een boerka en zijn handen verstopt in de plooi van zijn mantel. Hij zal niet 'Onrein, onrein' geroepen hebben.

Lucas vertelt dat hij plotseling voor Jezus stond. Vanuit het niets, vanuit een verborgen hoek. Misschien in een van de straatjes van de stad. Misschien zelfs – en dat ligt voor de hand – in de synagoge, waar Jezus de mensen vertelt over Gods koninkrijk dat dichtbij is.

Plotseling wordt Jezus geconfronteerd met een man die door huidvraat getekend is. Hij kan hem niet meer ontwijken.

De man weet: 'Ik moet naar deze bijzondere dokter, naar Jezus, met mijn probleem. Ik wil naar hem toe, dwars tegen Mozes' gebod in.' Hij heeft ongetwijfeld gehoord van de genezingen, die Jezus al verricht heeft. En hij is tot de overtuiging gekomen: 'Dat is iemand die meer is dan een gewone dokter.'

Het dringt gaandeweg tot hem door: Jezus is de Heer. Dat laat hij zien en horen, nu hij contact met Jezus zoekt. Eerbied en ontzag voor deze mens die meer is dan rabbi en dokter.

Voor huidvraat bestonden geen dokters. Reinheid en genezing kwamen er alleen, wanneer God zo genadig was om de huidvraat te laten verdwijnen. Als bij Naäman. De man verwacht dus iets bovenmenselijks van Jezus, iets dat nooit door mensen wordt gedaan.

Lucas vertelt:

"Toen hij Jezus zag, liet hij zich languit op de grond vallen en smeekte hem om hulp met de woorden: 'Heer, als u wilt, kunt u mij rein maken.'" (vs. 12b)

Wat een sterk geloof blijkt uit de houding en de woorden van deze man. Dwars tegen alles en iedereen in toch naar Jezus gaan en hem om hulp smeken. Hij is er heilig van overtuigd: Jezus kan het. Hij kan mij reinigen. Mijn huidvraat is voor dokter Jezus geen probleem. Maar wil Jezus mij ook rein maken?

Daar twijfelt de man niet aan, dunkt me. Maar eerbiedig doet hij een appel op Jezus' wil.

"Heer, als u wilt, kunt u mij rein maken."

Gouden woorden uit de mond van een afzichtelijk getekende mens. Vol geloof en respect.

Om even bij stil te staan. De man claimt geen genezing op de manier van: 'Jezus, u móet mij genezen.' Jezus moet niks! 'Heer, als u wilt.....' Om te onthouden bij onze eventuele gang naar de dokter of naar het ziekenhuis. Om te onthouden ook bij gebedsgenezing en gebedsgenezers met hun soms dwingende manier van optreden. Je kunt aan de Heer geen bevelen geven. Alleen eerbiedig en gelovig smeken om hulp is gepast. En in vast vertrouwen naar Jezus toe gaan.

4. Aanraking

Lucas vertelt verder:

"Jezus stak zijn hand uit, raakte hem aan en zei: 'Ik wil het, word rein!' En meteen verdween zijn huidvraat." (vs. 13)

Jezus toont aan deze melaatse man zijn ontferming, die de ontferming van God de Heer is. Jezus wil het. En hij spreekt een machtwoord: 'Word rein.' Dat woord maakt een diepe indruk, omdat het dadelijk effect heeft. De man wordt rein, want de huidvraat verdwijnt op hetzelfde moment.

Maar het gebaar dat Jezus erbij maakt, maakt misschien nog wel meer indruk op de mensen om hen heen. Jezus steekt zijn hand uit en raakt de man aan.

Adembenemend voor de omstanders. Zij zijn gewend om zo groot mogelijke afstand te houden van mensen met huidvraat. Ze mijden elk contact en raken deze mensen zeker niet aan. 'Onrein, onrein!'

Jezus zoekt wel contact. Hij steekt zijn hand uit. Ik stel me voor: Niet even snel met het puntje van zijn wijsvinger. Maar met zijn volle hand op het hoofd of de schouder van de man die languit voor hem ligt. Of gewoon met de volle hand hem bij de arm pakken en rechtop zetten. Jezus is niet bang voor zijn huidvraat en zijn onreinheid. Jezus deelt de onreinheid en op hetzelfde moment is de man er van af. Hij is rein. Daarmee herstelt Jezus ook weer het contact en de gemeenschap met God en met zijn volk voor deze mens. Hij bevrijdt hem uit zijn isolement. En de doorvretende kracht van de zonde wordt symbolisch ook gestopt.

De bijbelse regel is: wie een onreine aanraakt wordt zelf onrein. Want onreinheid verspreidt zich van mens tot mens. Zeker de onreinheid van de zonde.

Geldt dat nu ook voor Jezus? Wordt hij ook onrein door deze aanraking?

Een dubbel antwoordt, dunkt me: Nee en Ja.

Nee, want Jezus is de Heer, de Zoon van God. Hij is volkomen rein en zonder zonde. Dat gaat niet weg, wanneer Jezus in aanraking komt met mensen die onrein zijn door huidvraat, of door aanraking van lijken.

Maar toch ook is het antwoord: Ja. Want door aanrakingen als deze trekt Jezus alle onreinheid van zijn volk naar zich toe. Hij neemt het op zich. Hij moet dat en hij wil dat als de bijzondere dienaar van God de HEER.

De plaag was op hem! Zegt de profetie. De plaag, als de huidvraat bij met volk van God. Als de allergenste vorm van melaatsheid.

'Onrein, onrein!' Weg met hem, buiten de stad met hem!
De profeet ziet het voor zich en beschrijft het:

*"Hij werd veracht, door mensen gemeden,
hij was een man die het lijden kende
en met ziekte vertrouwd was,
een man die zijn gelaat voor ons verborg,
veracht, door ons verguisd en geminacht.*

*Maar hij was het die onze ziekten droeg,
die ons lijden op zich nam.
Wij echter zagen hem als een verstoteling,
door God geslagen en vernederd.*

*Om onze zonden werd hij doorboord,
om onze wandaden gebroken.
Voor ons welzijn werd hij getuchtigd,
zijn striemen brachten ons genezing.*

*Wij dwaalden rond als schapen,
ieder zocht zijn eigen weg;
maar de wandaden van ons allen
liet de HEER op hem neerkomen.*

.....

*Door een onrechtvaardig vonnis werd hij weggenomen.
Wie van zijn tijdgenoten heeft er oog voor gehad?
Hij werd verbannen uit het land der levenden,
om de zonden van mijn volk werd hij geslagen." (Jes. 53:3-6,8)*

En op de laatste bladzijde van de brief aan de Hebreëën lezen we:

"Daarom heeft ook Jezus, om met zijn eigen bloed het volk te heiligen, buiten de stadspoort geleden." (Hebr. 13:12)

Buiten de stad, buiten de gemeenschap van Gods volk. Buiten de gemeenschap met God. Verafschuwd, weggeduwd, geëxcommuniceerd als een mens, die door huidvraat getekend is.

Dat is Jezus onze Heer, die op Golgota een onreine outcast wordt om ons weer binnen te brengen in de gemeenschap met de heilige God.

Lees tegen deze achtergrond nog eens wat Lucas vertelt:

"Jezus stak zijn hand uit, raakte hem aan en zei: 'Ik wil het, word rein!' En meteen verdween zijn huidvraat."

Dat is inderdaad een adembenemende aanraking!

5. Naar de priester

Jezus beveelt de inmiddels gereinigde man er met niemand over te spreken. Bedoelt de Heer, dat hij er nooit een woord over zeggen mag? Nee, dat niet. Hij mag zijn verhaal pas doen, als hij naar de priester is geweest en als die zijn reiniging heeft vastgesteld tegen de achtergrond van de wet van Mozes.

Jezus stuurt de man dadelijk en met gezag naar de priester toe, de plaatselijke priester waarschijnlijk.

"Ga u aan de priester laten zien en breng een offer voor uw reiniging, zoals Mozes heeft voorgeschreven, als getuigenis voor de mensen." (vs. 14)

We hebben een paar stukken uit Leviticus 13 en 14 gelezen. Mij is duidelijk geworden dat het een langdurige en heel zorgvuldige procedure is om huidvraat vast te stellen. Daar komt de priester aan te pas.

Het is een haast even zorgvuldige procedure om iemands reinheid na huidvraat vast te stellen. Het begin van Leviticus 14 beschrijft dat. Daar verwijst Jezus naar in zijn woorden tot de genezen man.

Jezus laat hiermee ook zien, dat hij zich in alles aan de wet van Mozes wil houden. Dat is een signaal naar de Joodse leiders, die hem beginnen te wantrouwen.

'U moet u aan de priester laten zien en uw reinheid door hem laten vaststellen "als getuigenis voor de mensen."

Dat betekent: de priester moet officieel vaststellen dat God zelf hem weer rein gemaakt heeft. Dat Jezus de Heer hem rein gemaakt heeft. Bij wijze van spreken: de priester moet een 'Acte van Reinverklaring' opstellen, waarin de naam van Jezus genoemd wordt. En die moet aan de man gegeven worden als een getuigenis voor de mensen.

De mensen kunnen het lezen en dan met vreugde deze man weer in hun gemeenschap opnemen en weer toelaten tot de synagoge en aan de gezamenlijke maaltijden.

Met deze virtuele 'Acte van Reinverklaring' op zak, kan de man zijn verhaal ook doen aan de mensen. Kan hij zijn blijdschap en dankbaarheid onder woorden brengen.

6. Bidden in eenzaamheid

Maar evenwel gaat dit verhaal wel rond, gezien de mensen die er bij geweest zijn. Het heeft een enorme impact. De mensenmassa's komen op de been en verzamelen zich om naar Jezus te luisteren en zich van hun ziekten te laten genezen.

Jezus zoekt zelf die publiciteit niet. Het gaat hem om het koninkrijk van God. Hij weet nu al wel wat al die belangstelling waard is.

Daarom zoekt hij heel regelmatig de eenzaamheid op. Lucas vertelt:

"Hijzelf trok zich geregeld terug op eenzame plaatsen om er te bidden." (vs. 16)

Jezus gaat geregeld weg uit de stad, weg uit de mensengemeenschap en de mensenmassa's. Zoals de mensen met huidvraat permanent moesten doen. Maar in de eenzaamheid zoekt en vindt hij wel de gemeenschap met God zijn Vader. Hoe kostbaar moeten die momenten voor Jezus geweest zijn. Dat regelmatige overleg met zijn Vader in de hemel. Het is voor hem broodnodig en een onuitputtelijke krachtbron voor zijn werk. Zo alleen wil hij het volhouden. Hij en zijn Vader, één zijn

ze in erbarming voor het volk, dat zucht onder de zonde en de schuld. Onder de tuchtigende slagen van God. En ze hebben het soms niet eens door.....
Jezus is de dokter en de priester, die reinheid bewerkt voor ieder die in hem gelooft. Voor hem is huidvraat geen probleem!
Hij wordt straks de outcast op Golgota's kruis. Want hij wil ons rein maken door zijn eigen bloed. Hij heeft ervoor gebeden. Hij is de Heer!

Amen.